

Zagreb, 20. 11. 2015.

Osvrt HNB-a na javne odjeke nakon ponuđenog izračuna konverzije kredita u CHF

Ponuđeni izračuni konverzije kredita u švicarskim francima u eurske izazvali su kod dijela potrošača nejasnoće koje ovim putem želimo razjasniti:

Model konverzije propisan izmjenom i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju počiva na načelu izjednačavanja položaja dužnika s kreditima u francima s onima koji su se zadužili u eurima. Primjenom tih odredbi, razlika između anuiteta za usporedive kredite u franku i euru zbog ranijih intervencija - zakonskog ograničavanja maksimalnih kamata na 3,23% i zamrzavanja tečaja za otplatu kredita u franku na 6,39 kuna za franak - razmjerno je mala, o čemu je Hrvatska narodna banka već izvijestila u svom priopćenju (http://www.hnb.hr/priopc/2015/hrv/hp15092015_CHF.pdf, poglavlje 5.1.3.). Sukladno tome, ne iznenađuje da konverzija tek blago umanjuje prosječni anuitet kredita u francima. HNB je isticao da rješenje prema izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju neće bitno olakšati položaj dužnika u pogledu iznosa anuiteta, što se ponajviše odnosi na najugroženije dužnike. No, zato će dužnici koji raspolažu financijskom i drugom imovinom imati mogućnosti zatvaranja bitno umanjene glavnice, a bez plaćanja kamata u budućnosti. Taj znatan otpis glavnice bankama istovremeno stvara velike trenutne gubitke, koji su inicijalno procijenjeni na iznos od gotovo trogodišnje bruto dobiti.

Budući da HNB podacima o kamatnim stopama na kredite u otplati po valutama raspolaže tek od konca 2011. godine, simulacije i izračuni iz kojih su gornji zaključci doneseni temelje se na procijenjenim povijesnim kamatnim stopama na kredite vezane uz franak i euro. Ta je procjena izvedena uz pomoć povijesnih podataka o tržišnim kretanjima za prosjeke kamatnih stopa na novoodobrene kredite, raspoložive skupno za sve valute zajedno, te nekolicine ranije dostavljenih prigovora potrošača. Prema odredbama izmjena i dopuna Zakona o potrošačkom kreditiranju, banke pri izračunu novog otplatnog plana moraju koristiti kamatne stope koje su primjenjivale na istovrsne kredite u eurima. U praksi je moguće da su pojedine banke odobrile razmjerno malen broj usporedivih eurskih kredita, što bi pogotovo mogao biti slučaj za banke koje su imale konkurentne kredite u francima. U tom slučaju, kamatne stope korištene u otplatnim planovima za takve eurske kredite mogu znatno odstupati od vaganih statističkih prosjeka kamatnih stopa na kredite u otplati koje u agregatnom iskazu za kredite u eurima objavljuje HNB, za razdoblje od

konca 2011. godine. Iz tih je razloga ujedno, i simulacije, izračune i zaključke o mogućim učincima konverzije bilo moguće izvesti isključivo za prosječan kredit, a temeljem procijenjenih povijesnih prosjeka kamatnih stopa na kredite vezane uz franak i euro. No, predstavnici potrošača koji su se kroz udruge očitovali pri izradi izmjena i dopuna Zakona o potrošačkom kreditiranju, a time i predlagač zakona, imali su uvid u usporedne kamatne stope koje su im njihove banke nudile za eurske kredite, u trenutku odobravanja kredita u CHF, te su mogli približno procijeniti učinak konverzije.

Držimo da su sve strane koje su sudjelovale u izradi izmjena i dopuna Zakona o potrošačkom kreditiranju na vrijeme bile upoznate s činjenicom da će se učinci konverzije znatno razlikovati ovisno o karakteristikama pojedinih kredita. Uostalom, i mediji su iscrpno izvješćivali o činjenici da će konverzija najviše umanjiti anuitete dužnika s kreditima kraće ročnosti, jer ukidanje plafona kamatne stope od 3,23% ima razmjerno blag učinak na povećanje tih anuiteta, kao i dužnika koji su kredite u francima podigli pri kraju razdoblja u kojemu su bili odobravani, 2007. i 2008. godine. Posljedica je to i razmjerno niskog tečaja franka, i manje razlike kamatnih stopa u odnosu na kredite u eurima u 2007. i 2008. godini, kao i kraćeg razdoblja otplate uz povoljno djelovanje niskog tečaja i kamatnih stopa na anuitete. Također, banke su se razlikovale u kamatnim stopama koje su nudile, odnosno u pojedinim su bankama kamate na kredite u eurima bile znatno više od onih na kredite u švicarskim francima, zbog čega su potrošači u tim bankama dominantno podizali kredite u švicarskim francima. To je također jedan od razloga zašto su kamatne stope ponuđene kod konverzije u nekim slučajevima više od očekivanih.

Sukladno svojim ovlastima HNB će i dalje pratiti pridržavaju li se banke propisa o konverziji i ostalih propisa iz njezine nadležnosti te će se na postupanje po eventualnim [prigovorima potrošača primjenjivati propisani supervizorski postupak](#).